

Olyan, ahol évről évre nagyjából ugyanazon a helyen ugyanazok az emberek ugyanazokban a megszokott ruhákban ugyanazokat az ismerős frázisokat mondják el ugyanazoknak, akik még összegyűlnek.

Úgy tűnik, hogy szeretett kisvároskánkban évről évre az elmondandóknál talán fontosabb lesz az, hogy kik mondják el ugyanazt. És hogy milyen hangnemben mondják el. Hogy megint arról beszélnek-e, hogy a sajtó, az 1848-ban annyira követelt szabad sajtó azóta a társadalom legfőbb rombolójává lett... **Talán az sem fontos, hogy ők írják-e a szövegüket.**

Kossuthnak viszont nem kellett íródeák. Annak a Kossuthnak, akinek "roppant számú hallgatóság, fulladásig tömött karzatok, remegő várakozás" tűnt a szemébe 1848. március 3-án a pozsonyi országgyűlésen. Mi, udvarhelyiek pedig 1990. március 15-én, a rendszerváltás után szintén ezt találtuk a Márton Áron nevére keresztelt régi Deák-téren: úgy megtöltöttük még az akkori Szabadság teret is, hogy az egész világ csodájára járt. Ünnepeztünk.

Néhány kisdíáknak és néhány felnőttnek pedig el kellett magyarázni, hogy mit is ünneplünk – felfogták, hogy miért van annyi magyar zászló. Márciusról márciusra pedig laposodni kezdett a dolog, egyszer egy tévéközvetítés miatt a református templom mellett már semmit nem lehetett hallani. 2000-ben aztán a bronzból készített Vasszékely hozott némi színt az ünnepségbe: igaz, hogy nevezett szobornak az első világháborúhoz van köze, mintsem a 48-as szabadságharchoz, de sebaj, elvégre választási év volt – **kellett nyomulni minden lehetséges fronton, mint egykor Bem honvédjei, vagy később a 82-es gyalogezred.**

Ma a pestiekre kellene emlékeznünk (mert tényleg pestiek voltak, akármennyire is lenézi a mai pesti embert néhány atyámfia), azokra a pestiekre, akiknek nagyon sok éve nagyon elégük lett abból, amiből nekünk is elégünk lehetne. Persze túlzás e párhuzam, de 1990 elején talán ezt az "elég volt!"-ot éreztük, még gyerekfejjel is.

Kicsit márciusi ifjaknak érezték egyesek akkor magukat: két-három üveges sör és két-három nap után be tudták volna kapni az egész világot, beleértve Marosvásárhelyt is, **a kivénhedt szekusok által akkorra begyújtott katlant.**

Kincses Előd óva intett attól, hogy odamenjenek az udvarhelyiek, a mártírok senkinek sem hiányoznak.

S pár órával később a marosvásárhelyi véres éjszakában tűz mellett, vasdorongokra támaszkodva hallgatták az akkori márciusi ifjak egy öregember szájából, hogy "Talpra, magyar!". Hogy "Rabok tovább nem leszünk..!"

Az akkor volt, némiképp sajátos, furcsa, ellentmondásos történelmi helyzetben. De ma..? A Nemzeti dal pattogós, lázító ritmusára vajon mozdul még valami bennünk? Hogy "Ide veled, régi kardunk!" vagy hogy "Lemossuk a gyalázatot!" S hogy "Rabok tovább nem leszünk!" Nem

leszünk?

Egyesek szerint ma is azok vagyunk: **globalizációznak, zsidóznak, románoznak, amerikáznak, miközben verik a kocsmaasztalt, vagy izzad a homlokuk a tévékamerák előtt**. Vagy március idusán kiállnak "a nép elé", kokárdával, számítógépen kinyomtatott, helyesírási hibákkal, de jó retorikai fordulatokkal tele szöveggel és beszélnek. Beszélnek, beszélnek és beszélnek. Egyeseknek ezt jelenti az ünnep: lehet beszélni a néphez! Mi, "a nép, az istenadta nép" pedig hallgatunk, hallgatunk és tapsolunk. Mi, akik mindig kimegyünk, mert hiszünk abban, hogy egy ünnep szép lehet.

Nem attól, hogy hány magyar zászló van, hogy mekkora a tömeg, s hogy mekkora a szöveg a hangszóróból. Valami mástól. Talán attól, hogy a modern Magyarország története ettől a tavaszi dátumtól eredeztethető, **igazi történelmi fordulópont**. Ha nincs negyvennyolc, talán nincs 67-es kiegyezés, nincs Monarchia, nincs egy olyan fejlődő, a szó legnemesebb értelmében vett (és nem választási jelszóként használt) polgári Magyarország, amelynek a XIX. század végi megvalósításainak hasznát mai napig a bőrünkön érezzük. Mert a történelem visszaköszön egy épületről, egy hídról, egy vasútról – a mi történelmünk, a magyaroké.

Ma délben egy órakor a mai márciusi ifjú pedig valószínűleg hazamegy a suliból, vagy beül kólázni, internetezni, hiszen már nem kötelező "szépen, kettes sorban" le- vagy felbandukolni a Patkóba. A kólától – mint tudjuk – nem igazán törtek ki forradalmak, a nagy dolgok általában bor vagy egyéb mellől történtek. A kóla valahogy nem olyan értelemben stimulálja az agyat.

Találó a Petőfi-anekdota: költőnk március 16-án másnaposan állít be a Pilvaxba, a pincér odaszól, hogy "Sanyikám, a szokásosat?" mire "Sanyink" félvállról visszamond: "Kösz, most semmit, nem láttad a tegnap is mekkora balhé lett belőle..?" A mai ("márciusi") ifjú ezen nevet

egyed. Vagy jót röhög és elmond még egy hasonló viccet. Vagy nem hasonlót, például egy szőke nőset. Nekidől a falnak és rágyújt, a csikket a járdára pöccinti s nem tapos rá, hátha valaki még felveszi. Popocornt vesz a kapualjban, az összegyűrt papírgalacsinnal rácéloz a szemétláda szájára, s ha nem talált is annyi mintha talált volna...

Hazamegy, bekapcsolja a tévét és a magyar adókról automatikusan elkapcsol – ott is ugyanazok a "szövegek" mennek ezen a napon tíz-tizenkét éve. Annyi különbséggel talán, hogy alkalomhoz illően ma este városkánkban lesz színházbemutató, elvégre Budapesten is van, a Nemzetiben – de egyáltalán nem ott, ahol a "hatos" megáll.

A "hatos" nálunk se áll meg, túl messze vagyunk tőle. De itt vannak az épületeink, útjaink vonala, a vasút. Vagy a szellem, a kultúra. Amiért tartozhatunk legalább egy kis hálával. Nem azoknak, akik ma "népnemzetieknek" tartják magukat és jó vagy rossz emberekre osztják a (helyi) társadalmat – március idusa arról is szól, hogy **próbáljuk levetkőzni helyi jellegzetességünket, a fekete-fehér mentalitást.**

Hogy ne azon vitatkozzunk, ki áll színpadra és ki nem, miért és meddig.

Mert nem az a fontos, hogy ki és hogyan mondja el újra a tavaly-tavalyelőtt is elhangzott összetett mondatokat.

Tíz év ünnepe

Az írás tíz éve, 2002. március 15-én, pénteken jelent meg az **Ország-Város** című szatíras hetilapban. Azóta minden évben március 15-én jelenik meg a **Ország-Város** című szatíras hetilapban. Azóta minden évben március 15-én jelenik meg a **Ország-Város** című szatíras hetilapban.